דברי אמת — שופטים

צדק צדק תרדוף כו' דהנה ר' שמעון בן יוחאי היה מצטער תמיד שלא יוקיד עלמא כו' בצדק. והנה ע"פ הנגלה הוא פרושו רחמים. אך פרשנו דהנה כתיב צדק לפניו יהלך כו' והלא במקום אחר [כתיב] לשון נקבה צדקה תציל ממות. אך בכל מצוה קונה פרקליט א' נקרא מלאך ושמו כשם המצוה וידוע שמלאכים נק' גברים כמו שפרשו רז"ל עיר גבורים עלה חכם לשון גברים שאין שם נקבה והמלאך נקרא צדק ומי שנותן צדקה המלאך הנקרא צדק לפניו יהלך כו' וזה צדק ע"י שאתה נותן צדקה וכנ"ל עי"ז אין אתה צריך ליתן לגוים ואתה ניצל מעניים מרובים כמו שפי' רז"ל זכה הלא פרוס לרעב כו' ואם לאו כו' אעפ"כ נחשב לצדקה שנאמר ונוגשייך צדקה. אך מוטב צדקה כראוי לבני אדם מהוגנים מישראל וזה ע"י צדק. צדק תרדוף פי' שלא תצטרך ליתן לנוגש:

עוד לפי פי' הזוהר דהנה האדם צריך להצדיק עצמו לפשפש במעשיו אם רואה שאינו צדיק ישוב עי"ז הקב"ה אינו מתנהג דוקא בצדק כי א"א להתקיים עולם אם ח"ו לא יתנהג לפנים משורת הדין וע"כ תשובה מועיל וזה צדק ע"י [שתצדי' עצמך כנ"ל] צדק תרדוף כ"א לפנים משורת הדין כי אפילו במשפט שהוא רחמים כמ"ש ושפטו והצילו פירשו רז"ל במדרש על השופט כל הארץ לשון תמי' אוחז החבל בשני ראשים יעו"ש וזה לא תעשה משפט מכ"ש בצדק והפירוש השני שפי' בשערי אורה צדק תחתון כו' נראה כי ביראה מצדק מעשיו וזה צדק גם שמפשפש במעשיו ובטוביו ית' וחוזר בתשובה ונעשה שפל בעיניו הוא ענוה וזה צדק עליון עי"ז תחי' כי מענוה בא חכמה כמ"ש והחכמה מאין כו' ותורה יורד ממקום [גבוה] למקום נמוך והחכמה תחי'. וזה למען תחי'. וירשת כי יראה נקרא ארץ החיים שהוא מדרגה פחותה מאהבה הנקרא שמים מדה כנגד מדה וירשת את הארץ:

כי יפלא ממך כו'. איתא כתוב לנו כבר. עתה זאת נתוסף. כ"י [הוא] ר"ח כנסת ישראל דידוע [מה שדרשו רז"ל על [הפסוק] חבור עצבים אפרים הנח לו (הושע ד':י"ז). וזה פרשנו [הפסוק] יום תרועה יהי' לכם ולא [כתיב] תקיעה או יובל או שופר כבמקום אחר. אלא לשון ריעות להיות שלם ואהבה וריעות. ע"י [זה] יהי' לכם להנאתכם כמו בלך לך שפירשו רז"ל להנאתך ולטובתך. וזה [פי' הפסוק כי חק לישראל הוא] כ"י ג"כ ר"ת כנ"ל ע"י זה חק לישראל הוא [בא פרנסה כי חק לישנא דמזוני הוא] רק ר"ה התחדשות למזונות יותר כדאיתא כל מזונותיו קצובים מר"ה (והשם גבולך שלום). וזה כ"י ר"ת הנ"ל יפלא ממך דבר פי' עולם הדיבור הוא מלכות כי בדבר ה' שמים נעשו והבריאה הי' בשביל אין מלך [בלא] עם נקרא שורש הבריאה מלכות תבא ותעלה בפלא בשורשו הן יראת ה' היא חכמה כנ"ל כמו שכתבנו כבר. וכן כי ה' אלקיכם ההולך לפניכם ג"כ פי' זה.

ושרת בשם ה' אלקיו כו' דכתיב מה היה שהימים הראשונים היו טובים כו' לא מחכמה כו' דהנה יש שכמעט מתיאשים להיות עתה נסים ונפלאות ולהתרבות כבוד שמים כמו בשעת הקדמונים כיון שאין לנו עתה המוח והכח כמותם ואין במה לעבוד ולפעול אך אפשר ג"כ לאידך גיסא כי מי

שדעתו שפלה עליו אין תפלתו נמאסת וגדולי נמוכי רוח כו' ומי שהוא גדול אין נקל לו להיות שפל כ"כ בעיניו כמו מי שהוא אין באמת ובפשיטות ומה גם יש לנו כח וזכות מקדמונים שפתחו השערים ואנו נוספים עליהם וכדאיתא במדרש על פנה אל תפלת הערער כו' תכתב זאת לדור אחרון שאין להם כו' רק תפלה בלבד והנה שמעתי בשם רבי ז"ל הרב המגיד מראוונא שפי' על שאמרו רז"ל מפני מה הראשונים התפללו ונענו מפני שהתפללו בשם פירש שהתפללו בשביל שמו ית' ע"כ כי בכל צרתם כו' וגם כבוד שמים להיות לבניו ועבדיו טוב. וזה ושרת בשם ה' אלקיו וי"ו מוסיף על הראשונים להיות הכוונה בשירות ביחודיו ותפלותיו בשם ה' אלקיו כנ"ל הוא ככל אחיו הלוים הדבוקים בו ית' העומדים שם כו' אין עמידה אלא תפלה כי גם שם מתפללים כדאיתא בזוהר:

תמים תהיה כו'. דהנה יש תרי"ג מצות כנגד רמ"ח אברים ושס"ה גידים של אדם גוף ונפש ואם לא קיים הכל הוא חסר והנה הדבוק בו ית' הוא דבוק בהכל כי שם הוי' ב"ה כולל הכל וכדאיתא בזוהר הקדוש שמי עם י"ה שס"ה כו' וזה תמים תהי' כשאתה עם ה' אלקיך:

ויאמר ה' אלי הטיבו אשר דברו. לשון אל הוא לכאורה מיותר דהנה הלא הי' יותר טוב אם היינו מקבלים רק מהשי"ת וכן איתא שראו ששכחו מה שקבלו ממשה רבינו חזרו בהם אמר ית' א"א עתה. עד לעתיד טעמי התורה. וא"כ איך הטיביו ובזוהר תירץ מפני שהי' ביראה ובתמימות. אך הנה איתא אם לא הי' אדם שוכח לא הי' גורס תורה תמיד. והנה העוסק בתורה לשמה משמח את המקום ב"ה. וזה אלי הטיבו שישמחו אותי ע"י זה. (וזה ואת תדבר אלינו תשש כוחו כנקיבה כי שכחה בא מעולם הנוקבא):

[עוד לפסוק] הטיבו אשר דברו. במדרש יש אומר כהטבת הנרות ויש [אומר] כהטבת הקטורת. וצריך ביאור. י"ל שמדקדק מותר ויאמר ס' אלי. אלי הוא מיותר ע"כ מפרש שנוגע אליו ז"ל. דהנה כתבנו כבר אפשר כמה פעמים על בשעת פטירתן היו אומרים יופי לך מזבח כו'. ובקיצור כי שורש ענוה בא מבינה שמבין ושב נעשה נכנע וזה קשר של ד' לשון דל ועני כמו לענות מפני לשון שפל בעיניו. וזה תפילין לשון דביקות כי תשובה בא מבינה דכתיב יבין ושב ובינה וחכמה הוא רעין דלא אתפרשן כדאיתא בספר יצירה הבן בחכמה וחכם בבינה וזה לשון תפילין. והיראה בא מחכמה כדכתיב הן יראת ה' היא חכמה ובזוהר אבא יסד ברתא. והנה משרע"ה זכה לשניהם כי נקרא חכם ונבון כי זכה לנו"ן שערי בינה חסר א' ושורש המנורה הוא חכמה כדאיתא הרוצה להחכים ידרים כי מנורה בדרום והקטורת מבינה (ועל כן מעשרת כי שולחן בצפון מצפון זהב יאתה וצפון הוא בינה להבין דבר מתוך דבר הוא הצפון בה) והנה בזה הי' לישראל יראה מה' ית' וגם ענוה שהחזיקו עצמם לשפל ממדרגות נבואה שידעו חסרונם. וזה כהטבת הנרות השפעת חכמה עליהם (כי טוב נקרא השפעה כמו צדיק כי טוב וצדיק משפיע כי יוסף הוא המשביר) מיראה משיגים השפעה שורשה חכמה ומהענוה בינה שורשה כנ"ל זה כהטבת הקטורת ושניהם במשה ע"כ נאמר אלי למה שנוגע אלי: